

Compensatieplan NatuurNetwerk Brabant (NNB)

PROJECT **Meanderende Maas**

PLANUITWERKING

11 juli 2023

Project	Planuitwerking Meanderende Maas
Opdrachtgever	Stuurgroep Meanderende Maas
Document	Compensatieplan NatuurNetwerkBrabant (NNB)
Status	Definitief 3.0
Datum	11 juli 2023
Referentie	WSD.3.6/23-011.644
Referentie (MM)	WSD.3.6-0197
Projectcode	124679-WSD.3.6
Projectleider	[REDACTED]
Projectdirecteur	[REDACTED]
Auteur(s)	[REDACTED], [REDACTED]
Gecontroleerd door	[REDACTED], [REDACTED]
Goedgekeurd door	[REDACTED]
Paraaf	[REDACTED]
Adres	Ingenieursteam Meanderende Maas Leeuwenbrug 8 Postbus 233 7400 AE Deventer +31 (0)570 69 71 52

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Project	5
1.2	Projectgebied	5
2	COMPENSATIE	6
2.1	Compensatieopgave	6
2.2	Spelregels EHS/NNN	12
2.3	Visie op samenhang ontwikkelingen met als doel kwaliteitswinst	13
2.4	Uitvoering en monitoring	14
	Laatste pagina	14
	Bijlage(n)	Aantal pagina's
	-	

1

INLEIDING

1.1 Project

Het project 'Planuitwerking en realisatie van de Meanderende Maas' behelst de planuitwerking en realisatie van 26 km versterking van de dijk tussen Ravenstein en Lith, het treffen van verruimingsmaatregelen in de Maas tussen genoemde plaatsen en de landschappelijke inrichting van 600 hectare aan rivier en uiterwaarden aan de zuidzijde tussen Ravenstein en Lith. De aanleiding hiervan zijn de nieuwe wettelijke veiligheidsnormen uit 2017. Hierdoor is het nodig om de dijk tussen Lith en Ravenstein te verbeteren waardoor 270.000 bewoners en bedrijven achter de Brabantse dijk en omgeving beter beschermd zijn tegen overstroming bij hoog water in de Maas.

1.2 Projectgebied

Het projectgebied begint waar de Maasdijk de A50 kruist bij Ravenstein en volgt de Maas tot de stuw bij Lith, dit gebied omvat circa 2.650 ha. Het gaat hierbij niet enkel om de dijk tussen het Brabantse Ravenstein en Lith, maar ook de uiterwaarden aan beide zijden van het 18 kilometer lange Maastraject. Aan de Gelderse zijde wordt de dijk pas in een later stadium (na 2023) beoordeeld conform de nieuwe normen. Afhankelijk van de beoordeling worden eventuele versterkingsmaatregelen geprioriteerd en ingepland. Dit is dus geen onderdeel van het project. Noordelijk van de Maas ligt het projectgebied in de provincie Gelderland en de gemeente West Maas en Waal. Zuidelijk van de Maas is het projectgebied in de provincie Noord-Brabant en de gemeente Oss gelegen. Hier ligt het te versterken dijkgedeelte.

Afbeelding 1.1 Projectgebied Planuitwerking Meanderende Maas

2

COMPENSATIE

2.1 Compensatieopgave

De wijziging van het bestemmingsplan buitengebied Oss is een van de plannen waarmee het project Meanderende Maas mogelijk wordt gemaakt. Door de dijkversterking verschuift de dijk op enkele plekken in Brabant, op sommige plekken enkele meters in het Natuur Netwerk Brabant (NNB). In totaal gaat het om 5,4 hectare: 5,3 ha buitendijks en 0,1 hectare binnendijks (zie de rode vlakken op onderstaande kaarten).

Daarnaast is er op 1,3 ha NNB-gebied (zie de gele vlakken op onderstaande afbeeldingen) door de binnenwaartse dijkversterking sprake van een kwaliteitswijziging, van 'N14.03 Haagbeuken- en essenbos' naar 'N12.01 Bloemdijk'. Ondanks de kwaliteitswijziging is er door het bestemmingsplan geen verlies van kwaliteitswaarden van het NNB als geheel. Dit komt omdat er binnen het totale project Meanderende Maas circa 90 hectare hardhoutoibos (90 ha) en heggen (ca. 750 meter) worden gerealiseerd in gebieden die aangewezen zijn als nog te realiseren 'Nieuwe natuur' (NNB). Daarnaast omvat het project ook de realisatie van andere natuurbeheertypen welke kenmerkend zijn voor riviergebonden natuur als 'Nieuwe natuur' (NNB). Dit betreft onder andere 'N01.03 Rivier- en moeraslandschap' en 'N12.01 Bloemdijk'. Hiermee is sprake van een netto verbetering van de kwaliteit en kwantiteit van het Natuur Netwerk Brabant als geheel. De te realiseren natuurwaarden zijn geborgd in het bestemmingsplan.

Het verlies van de 5,4 hectare NNB wordt gecompenseerd door het toevoegen van de volgende nieuwe gebieden aan het NNB (zie de groene vlakken op de onderstaande afbeeldingen). Deze gebieden maken nu geen deel uit van het NNB:

- 1,5 ha natuur in de uiterwaarden Diedensche Uiterdijk en De Waarden ter plaatse van Maasakkerstraat, Hoogduinstraat en Tienmorgenstraat
- 4,0 ha op enkele locaties op het binnentalud.

Toeslagfactor (artikel 3.22 lid 2 IOV, provincie Noord-Brabant)

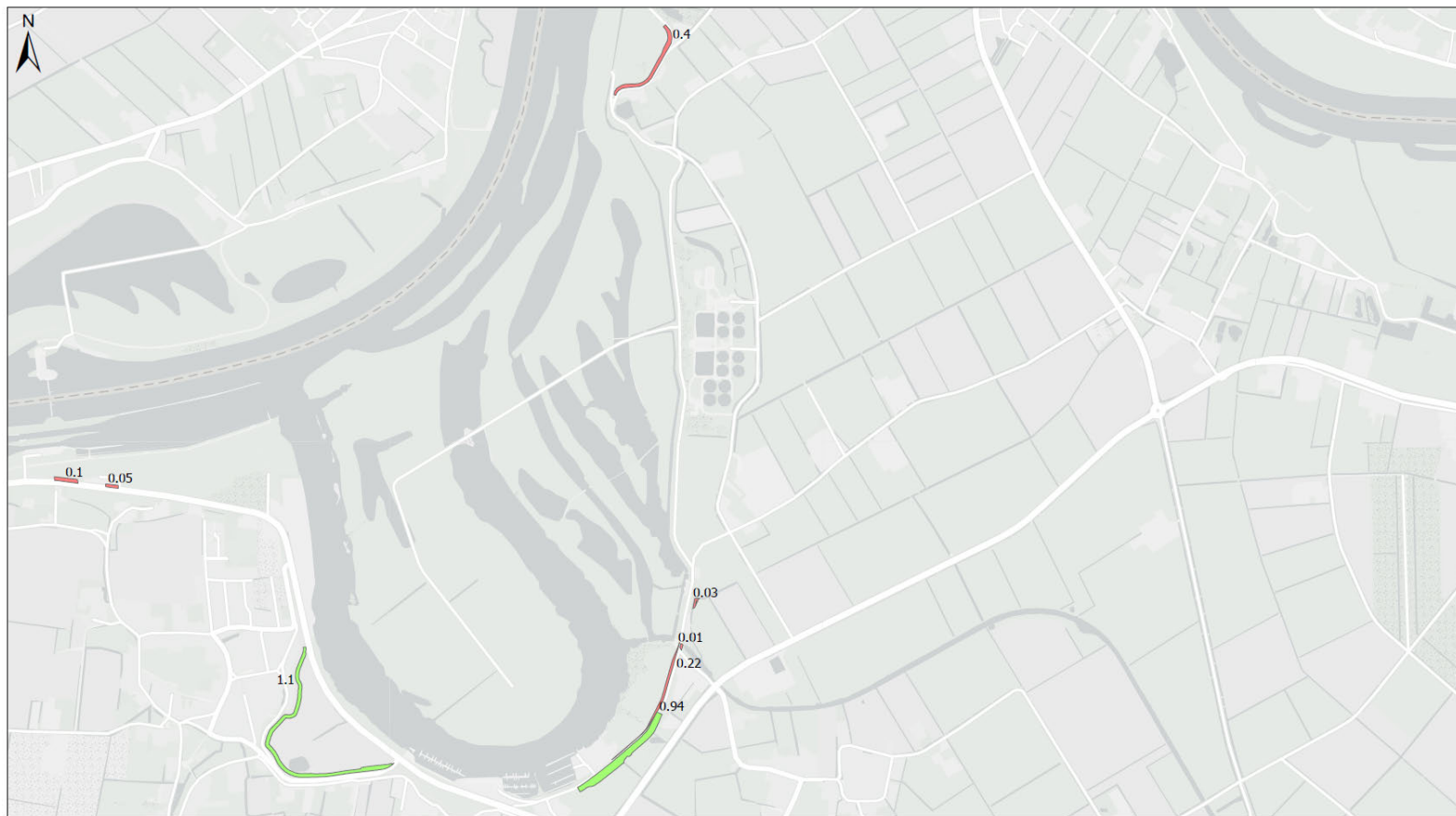
In dit voorstel is rekening gehouden met de toeslag zoals genoemd in artikel 3.22 lid 2 van de Interim Omgevingsverordening (IOV). De stroken langs de dijk waar het om gaat, zijn in het Natuurbeheerplan aangewezen als:

- N01.03 Rivier- en moeraslandschap - circa 4,4 ha:
  - hiervoor is geen compensatiefactor vastgesteld. Overigens wordt met het project Meanderende Maas een veel groter oppervlak Rivier- en moeraslandschap gerealiseerd (meer dan 100 ha);
- N00.01 Nog om te vormen - circa 0,9 ha:
  - de compensatiefactor daarvoor is 0,75. Dit betekent 0,225 ha minder;
- N16.03 Droog bos – circa 0,15 ha:
  - dit betreft de twee rode stukjes in het meest westelijke deel van het plangebied op de eerste kaart. Dit heeft een ontwikkeltijd van 25-100 jaar. Met de toeslagfactor van 2/3 (0,1) leidt dit tot een uiteindelijke oppervlakte van 0,25 hectare. Overigens is het bos op deze plek minder dan 25 jaar geleden aangeplant.

Op de afbeeldingen hieronder zijn de oppervlaktes met afname en toename (compensatie) te zien. Alle aangegeven gebieden bevinden zich in het projectgebied Bestemmingsplan Buitengebied Oss.

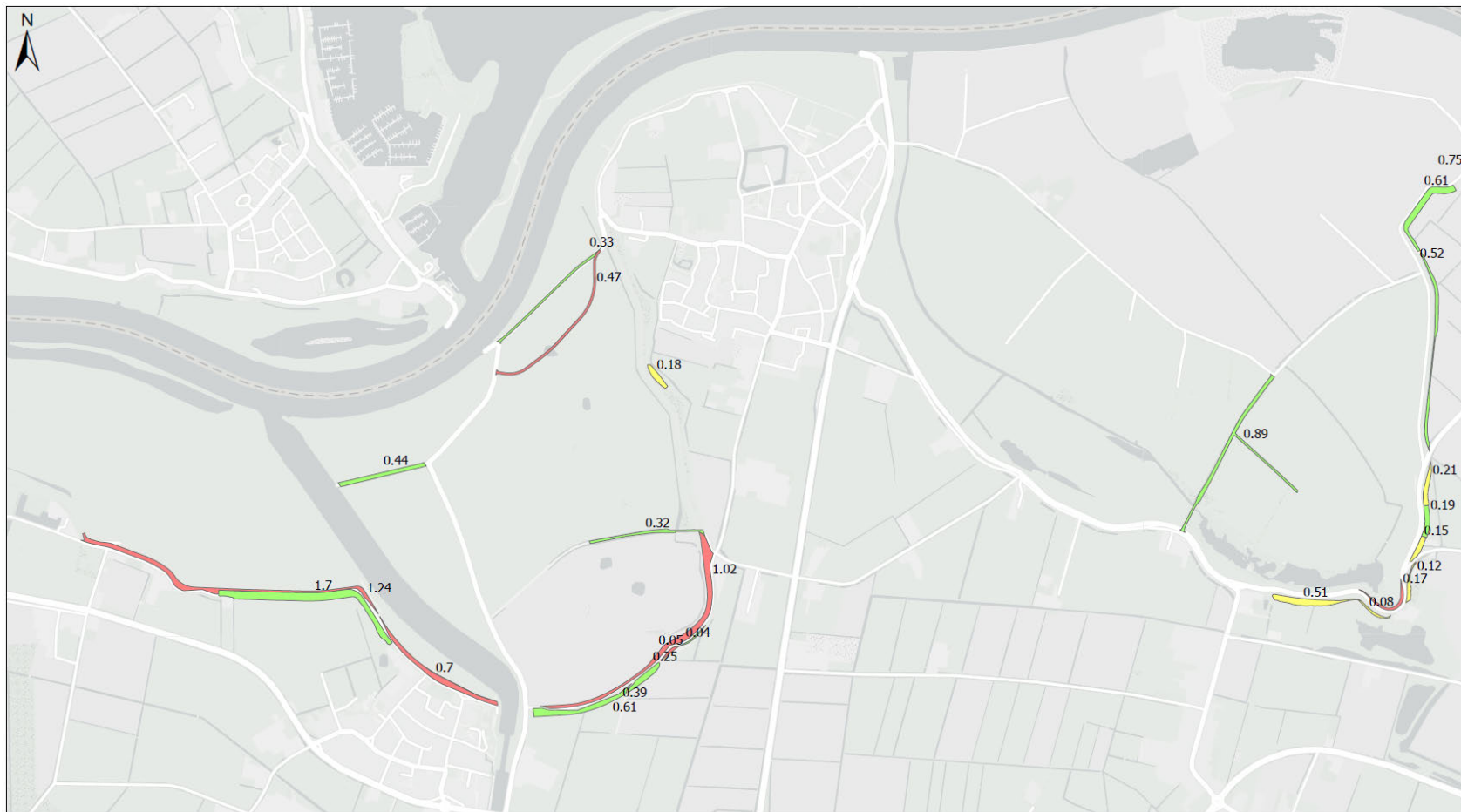
Afbeelding 2.1 Oppervlaktes met af- en toename (compensatie), projectgebied Bestemmingsplan Buitengebied Oss

Legenda

- Toe te voegen NNB-areaal (compensatie)
  - Afname NNB-areaal
  - Wijziging NNB-type
- Getallen geven oppervlakte in hectares

Werk : Planuitwerking Meanderende Maas, Ravenstein -Lith	
Onderdeel : Waterschap Aa en Maas	Schaal : 1:12.500
Titel : Voorstel wijziging Natuurnetwerk Brabant grens Datum : 9-2-2023	
	Besteknr. SOK MeMa 21-07-2021
	Projectnummer P0032858
Formaat A3	Tekening nummer 32858-TEK-00331

Legenda

■ Toe te voegen NNB-areaal (compensatie)

■ Afname NNB-areaal

■ Wijziging NNB-type

Getallen geven oppervlakte in hectares

Werk : Planuitwerking Meanderende Maas, Ravenstein -Lith

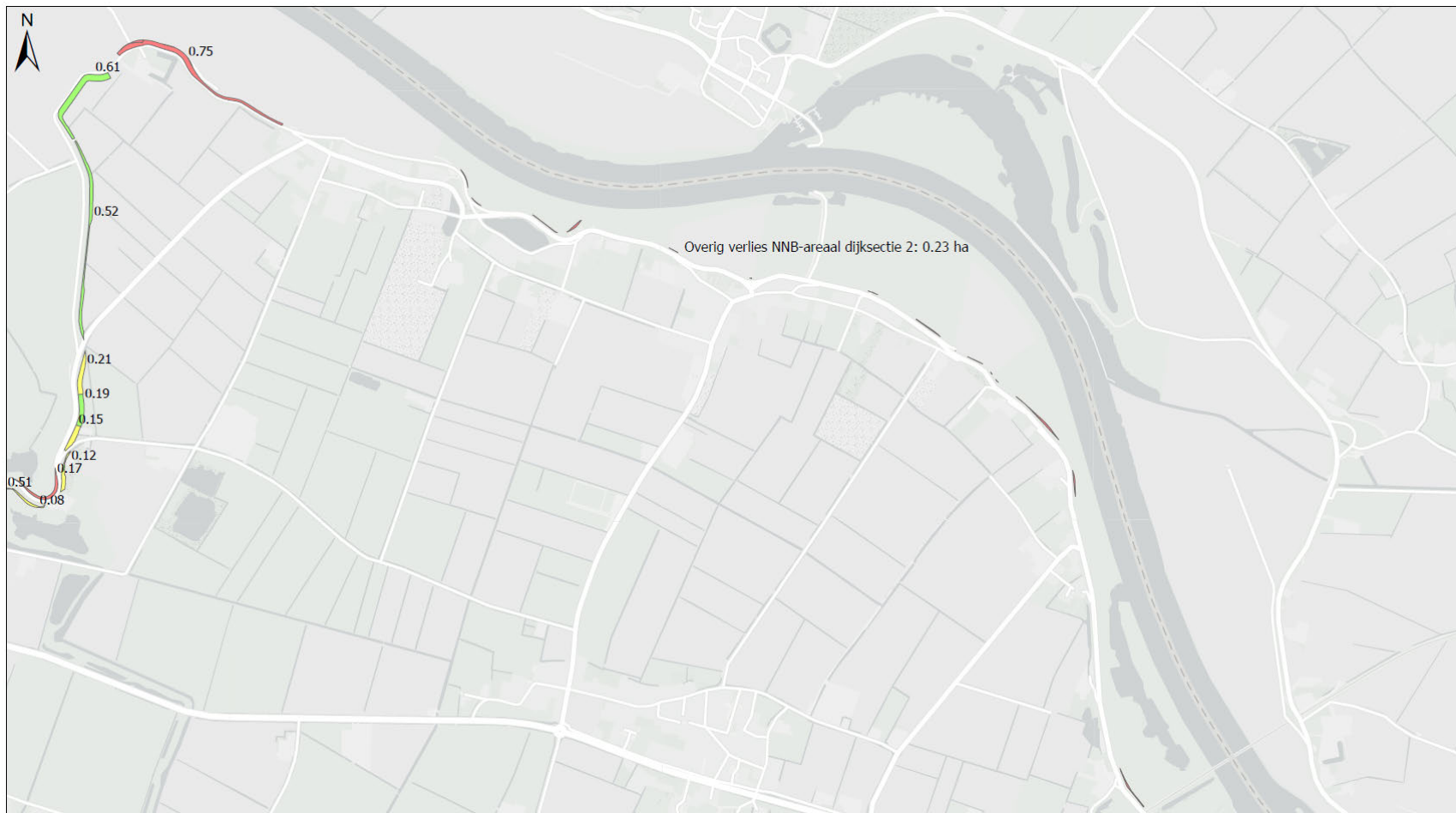
Onderdeel : Waterschap Aa en Maas Schaal : 1:12.500

Titel : Voorstel wijziging Natuurnetwerk Brabant grens Datum : 9-2-2023

Besteknr.	SOK MeMa 21-07-2021
Projectnummer	P0032858
Formaat	Tekening nummer
A3	32858-TEK-00331

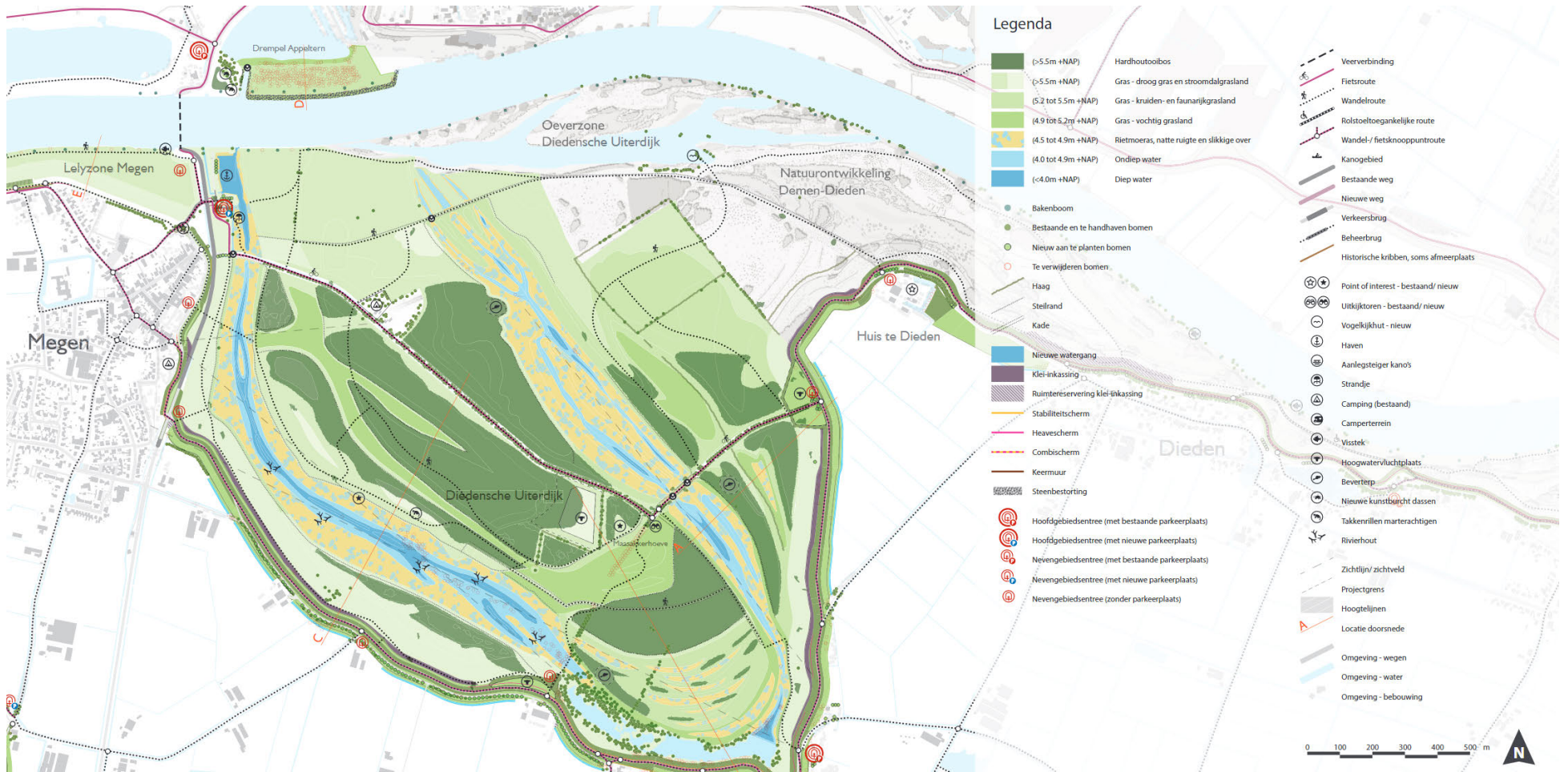

Legenda

- Toe te voegen NNB-areaal (compensatie)
- Afname NNB-areaal
- Wijziging NNB-type

Getallen geven oppervlakte in hectares

Werk : Planuitwerking Meanderende Maas, Ravenstein -Lith	
Onderdeel : Waterschap Aa en Maas	Schaal : 1:12.500
Titel : Voorstel wijziging Natuurnetwerk Brabant grens Datum : 9-2-2023	
	Besteknr.: SOK MeMa 21-07-2021
	Projectnummer: P0032858
	Formaat: Tekening nummer: A3 32858-TEK-00331
	

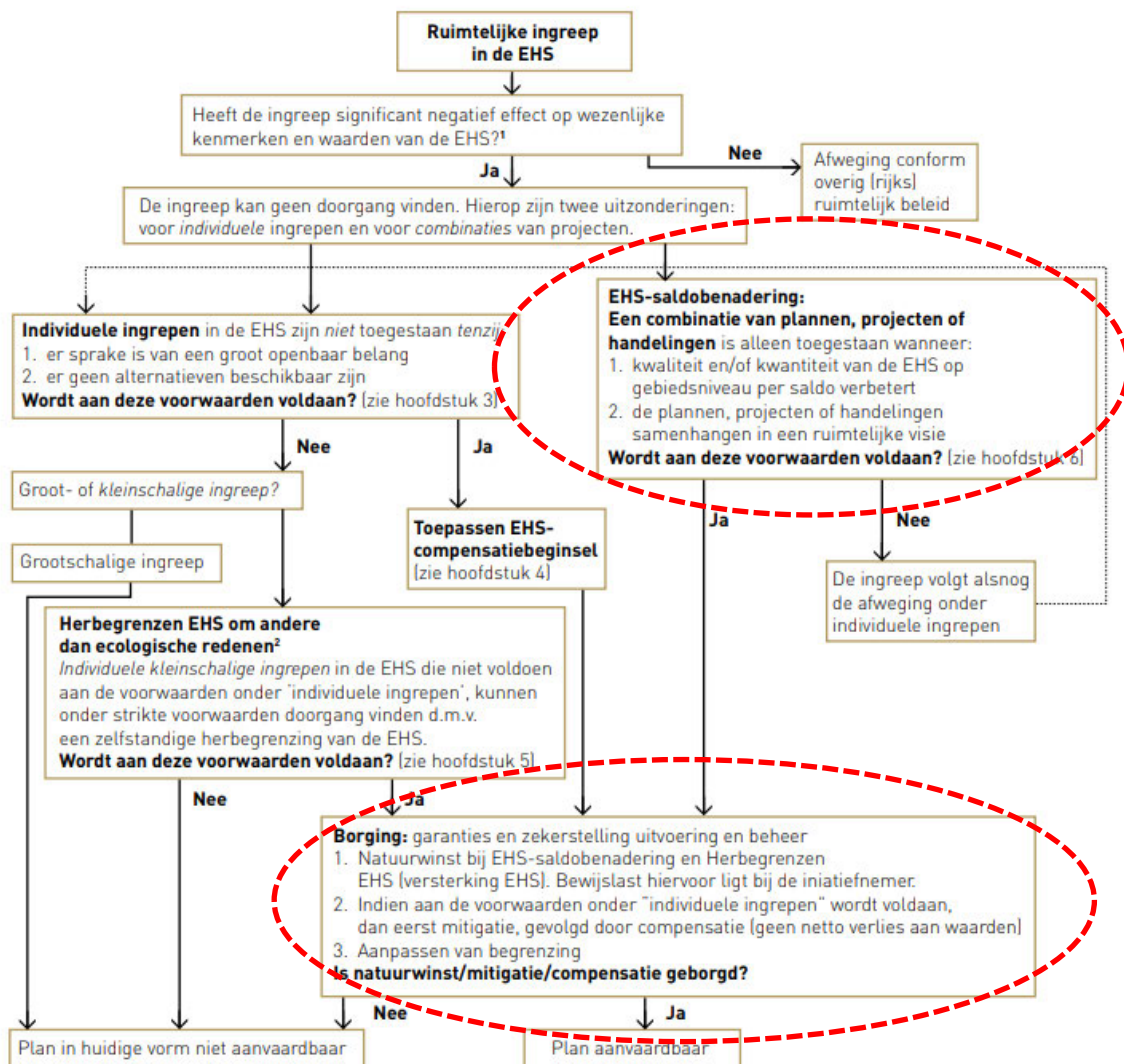

2.2 Spelregels EHS/NNN

In deze paragraaf is toegelicht hoe de spelregels EHS zijn gevolgd, zie ook de afbeelding hieronder. De ecologische hoofdstructuur (EHS) is de voorganger van het Natuurnetwerk Nederland. De dijkversterking heeft voor een deel (5,4 ha) mogelijk een negatief effect op wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom is gekeken of de ingreep een individuele ingreep betreft of een combinatie van plannen, projecten of handelingen. Dit laatste is het geval. In het kader van Meanderende Maas wordt niet alleen de dijk aan Brabantse zijde tussen Ravenstein en Lith versterkt maar wordt ook de rivier verruimd en natuur ontwikkeld. Om die reden is de EHS-saldbenadering in dit project toegepast. Overall is sprake van een kwaliteitsimpuls. Ruim 400 ha nog in te richten 'Nieuwe natuur' wordt met dit project gerealiseerd. Circa 90 ha hiervan betreft hardhoutoobos (90 ha). De andere natuurbeheertypen zijn ook riviergebonden natuur. Dit betreft onder andere 'N01.03 Rivier- en moeraslandschap' en 'N12.01 Bloemdijk'. Hiermee is sprake van een netto verbetering van de kwaliteit en kwantiteit van het Natuur Netwerk Brabant als geheel. In de volgende paragraaf (2.3) is beschreven hoe de ontwikkeling samenhangen. De te realiseren natuurwinst/mitigatie/compensatie is geborgd in het bestemmingsplan Buitengebied Oss.

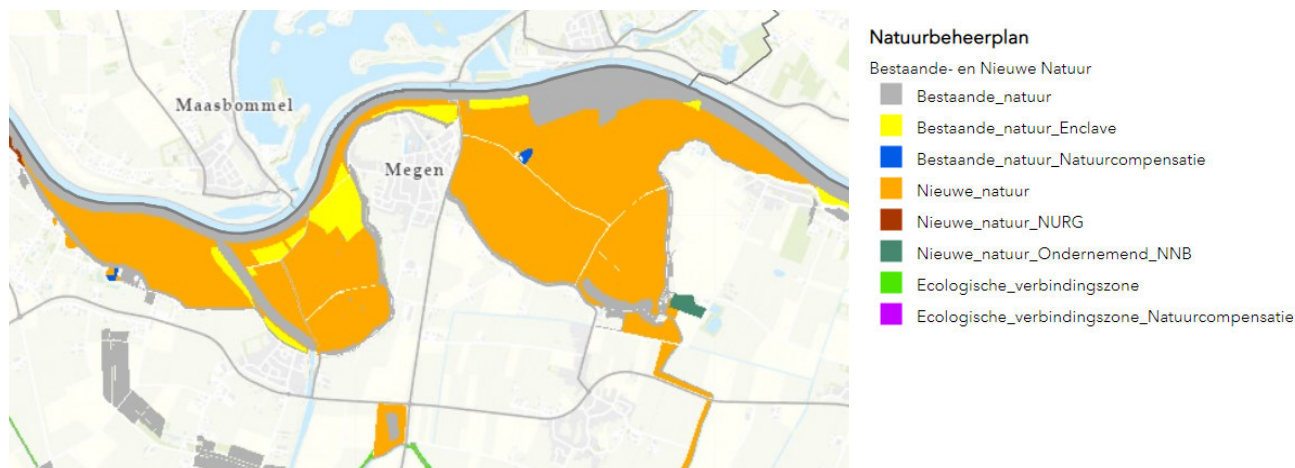
Afbeelding 2.2 Spelregels EHS (LNV, 2007)

2.3 Visie op samenhang ontwikkelingen met als doel kwaliteitswinst

Met het totale project Meanderende Maas wordt circa 500 ha intensief gebruikt landbouwgebied met beperkte actuele waarden omgevormd naar hoogwaardige riviernatuur. Het overgrote deel hiervan (circa 460 ha) ligt in de provincie Noord-Brabant. Het andere deel ligt in de provincie Gelderland. Voor meer dan 90 % (circa 400 hectare) gaat het om nog niet gerealiseerd NNN-gebied (zie afbeelding 2.3). Hiermee krijgt de al gerealiseerde natuur een kwaliteitsimpuls en wordt invulling gegeven aan de nog niet gerealiseerde 'Nieuwe natuur' in het plangebied.

Afbeelding 2.3 Uitsnede Natuurbeheerplan, januari 2023

Zowel door de schaal als de samenhang van de natuurontwikkeling ontstaat langs dit deel van de Maas een robuust en samenhangend natuurgebied met goede mogelijkheden voor typische vegetaties van het rivierengebied, moeras- en watervogels, zoogdieren zoals bever, otter en vleermuizen, maar bijvoorbeeld ook voor vissen en insecten. In het ontwerp wordt uitgegaan van grootschalige natuurontwikkeling, waarbij reliëf en overstromingsdynamiek de basis vormen voor de ontwikkeling van kenmerkende riviernatuur in de vorm van extensieve graslanden en moeras en opgaande vegetaties zoals ooibos. Ook krijgen nevengeulen, geulen en meanders een prominente plek, zowel langs de Maas als in de uiterwaarden. Daarmee ontstaat een grote variatie aan natte milieus met bijbehorende plantengroei en dierenwereld, zie de interactieve kaart van het project op de website www.meanderendemaas.nl of de afbeeldingen onderaan deze bijlage.

Het project Meanderende Maas tussen Ravenstein en Lith is primair gericht op de kernopgaven dijkversterking, rivierverruiming (veiligheid) en gebiedsontwikkeling waaronder grootschalige natuurontwikkeling. Deze drie kernopgaven zijn in elkaar verweven en niet los van elkaar te koppelen. Bij het gehele ontwerp is daarom het principe van natuurinclusief ontwerpen gehanteerd. Hierbij is vanaf het begin van een project rekening gehouden met de natuur om deze zo veel mogelijk te beschermen, ruimte te geven en de biodiversiteit te bevorderen. In onderstaande alinea is uitgelegd hoe dit in het project Meanderende Maas is toegepast.

De voorziene natuurontwikkeling vindt zo veel mogelijk plaats onder invloed van natuurlijke processen, waaronder op dit traject vooral: (gedempte) rivierdynamiek, integrale jaarrondbegrazing (zonder tussenrasters) en spontane vegetatie-ontwikkeling. Uitzonderingen op dit laatste proces zijn bakenbomen en bomen op dijk in verband met cultuurhistorie, en inzaai dijk met natuurlijk glanshaver-mengsel, aanzet rietmoeras door lokale aanplant riet en gras-inzaai van verlaagde Lelyzones om bosontwikkeling tegen te gaan.

2.4 Uitvoering en monitoring

Uitvoering van de compensatiemaatregelen en het inrichten van de nieuwe natuur in de uiterwaarden en langs de dijk vindt plaats als onderdeel van het totale project Meanderende Maas. Het project wordt gefaseerd uitgevoerd. Na de vaststelling van het Projectplan en het verkrijgen van de benodigde vergunningen, toestemmingen en ontheffingen starten de werkzaamheden, naar verwachting in juli 2024. De werkzaamheden aan de dijk duren ruim 2 jaar en de werkzaamheden in de uiterwaarden aan Brabantse zijde duren ongeveer 5 jaar. Demen-Dieden en Oeverzone Diedensche Uiterdijk worden reeds uitgevoerd. In het Bestemmingsplan Buitengebied Oss 2023 zijn regels opgenomen (artikel 4. Natuur) om de ecologische waarden in het gebied te beschermen.

Voor het project is een ecologisch werkprotocol en een beheerdocument (voor na de aanleg) opgesteld. In het ecologisch werkprotocol is vastgelegd hoe tijdens de werkzaamheden rekening moet worden gehouden met de natuurwaarden en hoe dit wordt gemonitord. In het beheerdocument zijn de beheerdoelen van onder andere de te ontwikkelen natuur in het gebied beschreven en de verdeling van de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende eigenaren en beheerders na afloop van het project.

